

KORMOS DÉNES

MÓDSZERTANI SEGÉDLET

A

TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCSOK MEGALKAKÍTÁSÁHOZ

ÉS MŰKÖDTETÉSÉHEZ

2020

1. ELŐZMÉNYEK

Magyarország a tehetségek segítése terén gazdag hagyományokkal rendelkezik. Jelenleg számos állami és civil kezdeményezés segíti a tehetségesek felkutatását, fejlesztését. Ezekben a változatos tartalmú és szervezeti keretű programokban értékes szakmai tapasztalatok halmozódtak fel, amit meg kell őrizni, és a lehető legszélesebb körben ismertté kell tenni. A meglévő programjaink azonban még nem minden esetben alkotnak rendszert. A különböző kezdeményezések közötti együttműködések esetlegesek, legtöbbször személyes kapcsolatokon alapulnak. Sokszor még egy nagyobb településen, kisebb térségekben sem ismertek a helyi programok és azok a potenciális partnerek, akik támogatói lehetnek a tehetségsegítő mozgalomnak. Kevés helyen alakult ki a programok egymásra épülése, átjárhatósága, ami alapja lehet az óvodás kortól az egyetemig tartó tehetségfejlesztésnek, majd az adott szakterületen pályakezdő fiatal szakemberek folyamatos segítésének, tehetségük hasznosulásának.

Minden eredményesen működő tehetségprogram alapja az elkötelezett szakember, a lelkes segítő, ám ez egy kezdeményezés hosszabb távú, működőképes fenntartásához önmagában nem elég. Szükség van a helyi közösségek, döntéshozók támogatására, a helyi társadalom és gazdaság meghatározó szereplőinek aktív, kölcsönös előnyökön alapuló együttműködésére.

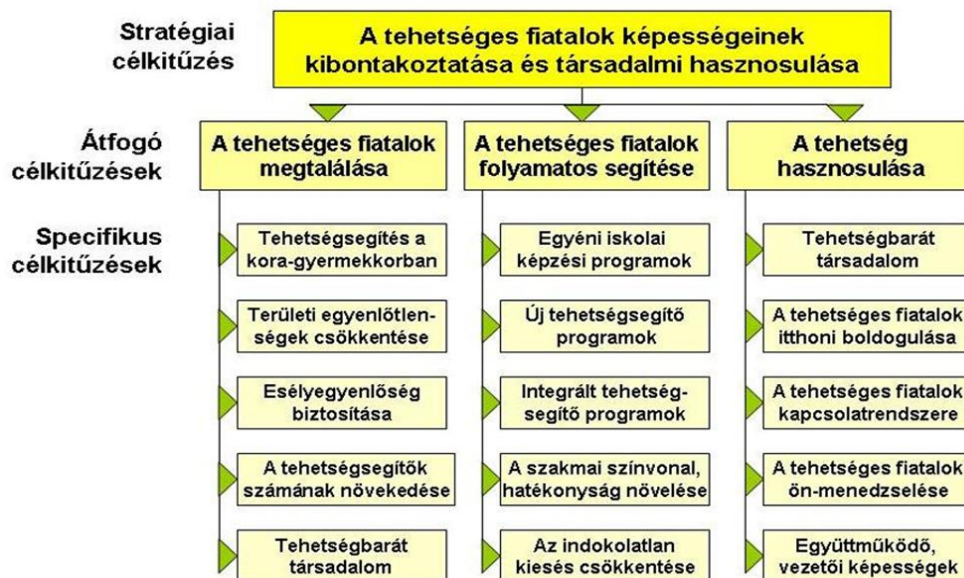
A különféle pályázatok egy-egy program elindításához megfelelő feltételeket biztosítanak, de a hosszabb távú fenntarthatóság csak a kiszámítható állami szerepvállalás és a helyi, térségi erőforrások koncentrált mozgósításával lehetséges. Ez a helyi együttműködés a társadalmi kapcsolatok új lehetőségeit nyitja meg. Hozzájárul az adott település, térség humán erőforrásainak fejlesztéséhez, megtartásához, új típusú, a társadalmi kohéziót, a társadalmi tőke bővítését elősegítő közösségi keretek kialakításához.

1.1. LEHETŐSÉGEK

A hazai tehetségsegítés új, a korábbiaknál nagyobb lehetőségeket kapott azzal, hogy létrejött a tehetségsegítés civil szervezeteinek összefogása. Megalakult a 1043/2006.(IV.19.) kormányhatározattal támogatott Nemzeti Tehetségsegítő Tanács és a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége.

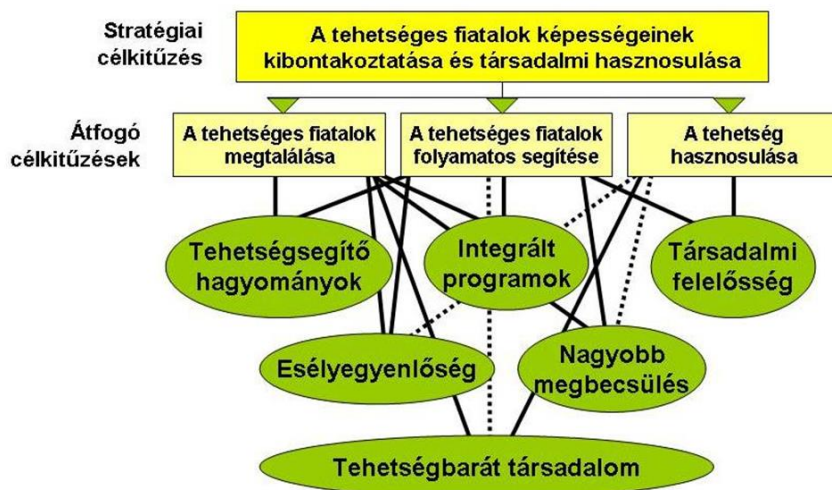
Az Országgyűlés 2008. november 25-én határozatot hozott a Nemzeti Tehetség Program (továbbiakban: NTP) elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről (126/2008.(XII.4) OGY határozat).

A Nemzeti Tehetség Program célrendszere

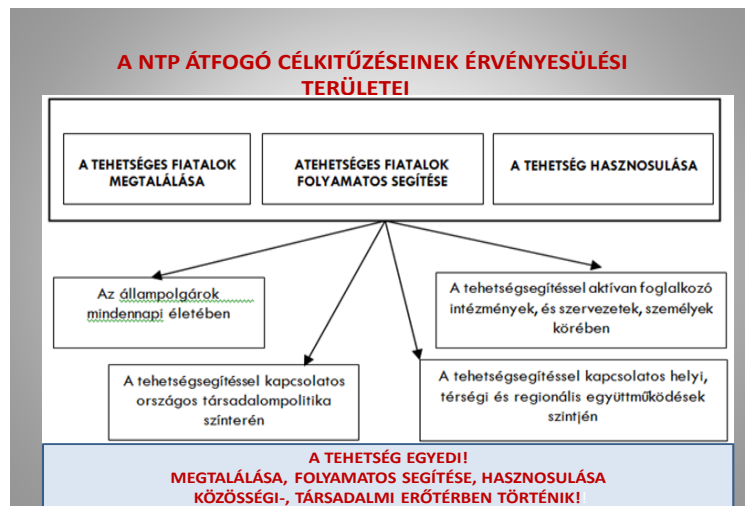

1. ábra Nemzeti Tehetség Program 126/2008.(XII.4) OGY határozat

Az alábbi két ábra összefoglalóan mutatja be a Nemzeti Tehetség Program prioritásaival összefüggő programelemek várható eredményeit, és a célkitűzések érvényesülési területeit.

2. ábra Nemzeti Tehetség Program 126/2008.(XII.4) OGY határozat

3. ábra Nemzeti Tehetség Program 126/2008.(XII.4) OGY határozat

2. A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCS FOGALMA, FELADATAI

Az NTP célkitűzéseinek megvalósításában fontos szerepet tölthetnek be a tehetségsegítő tanácsok.

A tehetségsegítő tanács olyan helyi, vagy térségi kezdeményezésre létrejött szerveződés, amely a lehető legszélesebb szakmai és társadalmi összefogással segíti a tehetségek felkutatását, fejlesztését, a tehetségesek produktumainak hasznosulását és a szükséges erőforrások bővítésének lehetőségeit. Tevékenységével hozzájárul a tehetségbarát társadalom kialakításához.

A tehetségsegítő tanácsok feladata, hogy intézményi, helyi, térségi, megyei vagy regionális szinten összefogják az adott terület tehetségsegítő kezdeményezéseit, és egyeztető, döntéshozó, véleményformáló fórumként kialakítsák a tehetségsegítő tevékenységek megvalósítóinak optimális együttműködését. A tanácsokban a tehetségsegítés iránt elkötelezett (szak)emberek, a területen működő tehetségsegítő szervezetek képviselői, illetve a tehetségek segítését támogató magánszemélyek és szervezetek képviselői kaphatnak helyet.

A következőkben a tehetségsegítő tanácsok fontosabb jellemzőit mutatjuk be, ami segítséget adhat a megszervezéshez, a célok meghatározásához, a működési rend kialakításához. Természetesen nem egy szigorúan követendő előírást szeretnénk lefektetni, inkább egy olyan modellt kívánunk közzétenni, ami korábbi gyakorlati tapasztalatokon alapul és illeszkedik az országos tehetségsegítő hálózat működésének céljaihoz.

2.1. A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCSOK FUNKCIÓI

Az alább felsorolt alapfunkciók tartalmi elemeinek kialakítására, folyamatos gazdagítására a tanács eredményes működése érdekében feltétlenül szükség van. Az egyes funkciók működőképességét alapvetően meghatározza a partneri hálózat kiépülése és aktivitása.

Előfordulhat, hogy az egyes funkciók a megalakuláskor még nem teljes mértékben működőképesek, de elemeiben létezniük kell, mert a tehetségsegítő tanács a későbbiekben

csak így tud megfelelni a programban vállalt feladatoknak. Természetesen a helyi sajátosságokból adódóan az itt felsorolt funkciók különböző súllyal lehetnek jelen az egyes tehetségsegítő tanácsok munkájában. A tanács működési területén, illetve a hálózati együttműködésből adódóan időszakonként változhatnak is a prioritások.

Az új partnerek belépése vagy kilépése, új szakmai feladatok megjelenése nemcsak az egyes funkciók súlyában, hanem egymáshoz való kapcsolódásukban is folyamatos változásokat generál. Az egyes funkciók egy dinamikus, nyílt rendszert alkotnak, ez fontos feltétel ahhoz, hogy a tehetségsegítő tanács nyitottan működjön, ne merevedjen formális szervezetté.

2.1.1.Szakmai funkció

Szakmai funkció alatt elsősorban azokat a kapcsolatokat és az ezekhez társuló feladatokat értjük, amelyek a tanács illetékességi területén működő tehetségpontokkal, tehetséggondozó műhelyekkel, szakemberekkel történő együttműködés révén valósulnak meg.

Nagyon hasznos kezdeményezés lehet a tehetségpontok és tehetségműhelyek kerekasztal megbeszéléseinek megszervezése. A tanács hatókörében működő tehetségpontok és a műhelyek képviselőit biztosítani kell a tehetségsegítő tanácsban. (Egyszerűbb a helyzet, ha a megalakítás kezdeményezésében maguk a tehetségpontok is részt vesznek.)

Ennek kettős haszna van.

1. A tehetségsegítő tanács közvetlenül tájékozódik a szakmai programokról, valamint arról, hogy milyen területen szükséges közvetlen vagy közvetett segítséget adnia a programok indításához, folytatásához, vagy kiterjesztéséhez.
2. A társadalmi partnerek részéről megfogalmazódó társadalmi, gazdasági, esélyegyenlőségi stb. témákat érintő javaslatokra, „megrendelésekre” a szakmai hálózat kidolgozhatja a tehetségsegítés keretében megvalósítható tartalmi, és szervezeti kereteket, a konkrét gyakorlati tevékenységi formákat.

A szakmai funkcióhoz sorolható továbbá a tanácsok részvétele a tehetségnap megszervezésében. A tehetségnapokon találkoznak a szakemberek, a programok vezetői és azok, akik különböző módon támogatják a tehetségeseket és a fejlesztésükben résztvevőket. Itt mutatkoznak be a különféle műhelyekben kimagasló teljesítményt nyújtó fiatalok és megismerhetjük az általuk készített produktumokat. A tehetségnapok szervezéséhez ötleteket, segítséget lehet kapni a www.tehetseg.hu oldalon.

Például:

<https://tehetseg.hu/rendezveny/szekelyfoldi-tehetsegnap>

<https://tehetseg.hu/aktualis/tehetseg-nagy-kincs-v-vajdasagi-tehetseg-gala>

Tehetséggála és Légy a szakmád mestere program megszervezésére példa:

https://tehetseg.hu/sites/default/files/hirek/hirlevel_2019.03.ho.pdf

A tehetségsegítő tanácsok működési tapasztalataik gazdagítása, a jó gyakorlatok megismerése, a tudásmegosztás és a különböző programok térségi összehangolása érdekében horizontálisan és vertikálisan is együttműködhetnek más hasonló szervezetekkel.

2.1.2. Társadalompolitikai funkció

A tehetségsegítő programok olyan fontos társadalompolitikai célokat is szolgálnak, mint a tehetséggondozó programokhoz való hozzáférés lehetőségeinek bővítése, az esélyek javítása. Különösen a hátrányos helyzetű térségekben lehetőség nyílik a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalok számára olyan többlet lehetőségek biztosítására, amelyek keretében az egyéni képességeik feltárásával, fejlesztő-, és támogató programokkal hozzájárulhatunk a bennük rejlő értékek felszínre kerüléséhez. Ezzel megalapozhatjuk az önfejlesztés és a közösségi szerepvállalás igényét, nagymértékben javulnak a programokban résztvevők továbbfejlődésének lehetőségei, munkaerőpiaci pozíciói.

A különböző művészetekben tehetségesek és közösségek segítése az adott település, tájegység kulturális értékeinek megőrzésében, a helyi identitástudat erősítésében is fontos szerepet tölthet be.

A tehetségsegítő tanácsok a tehetségprogramok köré szervezett széles körű társadalmi összefogással új minőséget jelentő közösségi, közeleti aktivitást generálhatnak.

2.1.3. Erőforrásbővítő funkció

A tehetségsegítő programok hosszabb távú fenntarthatósága csupán pályázatokból nyerhető forrásokra nem építhető. A kiszámítható állami szerepvállalás mellett szükség van a helyi, térségi erőforrások feltérképezésére, aktiválására annak érdekében, hogy bevonhatók legyenek a program erőforrásrendszerébe. A Nemzeti Tehetség Programban is feladatként jelenik meg az állami, az önkormányzati és a civilszereplők együttműködésének elősegítése.

A tanácsok működésük megerősödését, tagszervezeteik és partneri körük bővítését követően létrehozhatnak saját tehetségálapot. Az alap működtetésének szabályait a tanács közgyűlése fogadja el, forrása a tagszervezetek, partnerek adományaiból képezhető. A támogatókkal a tanács támogatási szerződést köthet. A tehetségálap lehetőséget adhat a tehetséges fiatalok és segítők elismerésére, a különböző programok, rendezvények megvalósításához szükséges feltételek biztosítására. Az alap működéséről, a források felhasználásáról a tagokat és a partnereket, az alap működési rendjében lefektetettek szerint tájékoztatni kell.

Az erőforrások fejlesztésének megkezdése előtt célszerű áttekinteni a tanács működési körzetében meglévő erőforrásokat, elkészíteni egy előzetes erőforrástérképet. A térkép felvételében segítséget nyújthatnak a tag és partnerszervezetek.

Az erőforrások csoportosítása:

Az egyes erőforrástípusokhoz példákat sorolunk fel, ezek nem előírások, hanem lehetséges tartalmi elemek, amelyek helyileg más-más összetétellel és hangsúllyal jelennek meg.

- **Emberi erőforrások**

- Tehetségsegítésben résztvevők száma, szakmai felkészültsége.
- Támogató magánszemélyek, segítők, civil mentorok, tutorok.

- Társadalmi, politikai, szakmapolitikai döntéshozatalban résztvevő partnerek.
- Tehetségsegítő programokban résztvevő tehetségek, diákmentorok.
- Tehetségsegítő programokból kikerült tehetségek és közösségeik.

• Szervezeti erőforrások

1. Köznevelési- és szakképzési intézmények fenntartói.
2. A tehetségpontok és tehetségfejlesztő műhelyek hálózata
<https://tehetseg.hu/tehetsegpontok>
3. Programokat befogadó intézmények, civil szervezetek, egyházak együttműködése.
4. Programokat támogató gazdasági szervezetek.
5. Programokat támogató önkormányzatok, azok különböző szintű társulásai.
6. Programban résztvevő szakemberek, szervezetek, szerveződések együttműködése.
7. Hálózati erőforrás (a működő együttműködések keretében megjelenő különféle erőforrások).
8. Tehetőséges fiatalok szervezetei.
Például: A tanács programjaiban részt vevő fiatalok képviselői, diák és hallgatói önkormányzatok, doktoranduszok, szakkollégiumok, alumni szervezet képviselői.
9. [Európai együttműködési programokhoz csatlakozás. \(Európai hálózat\)](https://tehetseg.hu/europai-halozat)
(<https://tehetseg.hu/europai-halozat>)

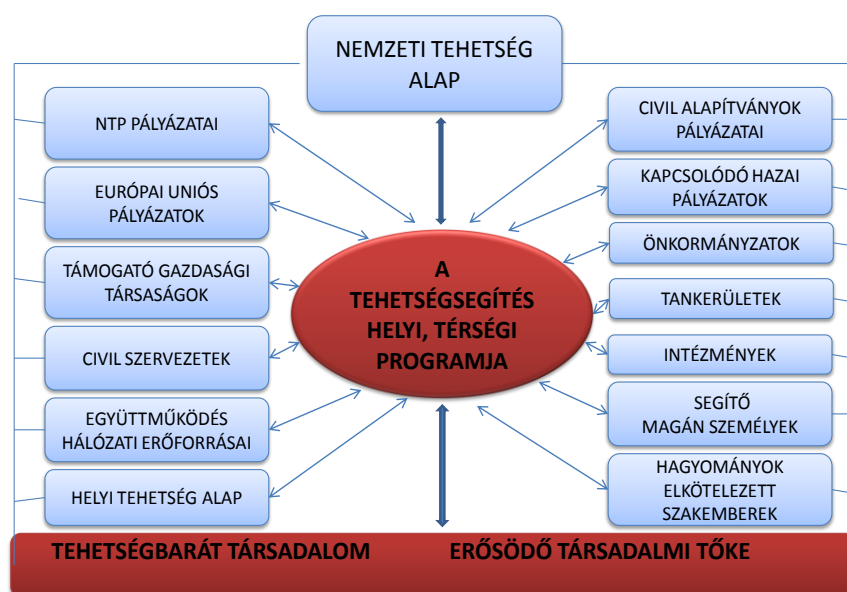
• Anyagi erőforrások

1. [A Nemzeti Tehetség Alap forrásai. \(Nemzeti Tehetség Program\)](http://www.emet.gov.hu/hatter_1/nemzeti_tehetseg_program/)
(http://www.emet.gov.hu/hatter_1/nemzeti_tehetseg_program/)
2. Egyéb hazai pályázatok- közvetlen és közvetett forrásai.
3. Európai Unió pályázatok: Gyakran megjelennek olyan hazai és uniós pályázatok, ahol támogatási területként megtalálható az esélyek javítása, a tehetségek segítése, vagy különböző együttműködési formák, közösségek fejlesztése. A tanács tagszervezetei között lehetnek olyanok, amelyek szerepelnek a támogatásra jogosultak között, Ebben az esetben a tanáccsal együttműködve bekerülhetnek a pályázatba olyan elemek, amelyek közvetlenül, vagy közvetetten hozzájárulnak a tehetségek segítéséhez is.
4. Helyi, térségi, regionális tehetségalapok (tehetségsegítő tanács javaslatára alapítottak): A tehetségalap a tanács célkitűzéseinek megvalósítását szolgáló saját pénzalap, amit a tagszervezetek, partnerek adományaiból hoznak létre. A nem jogi személyiségű tanácsok esetében az alap kezelését valamelyik jogi személyiségű tagszervezet (Például: egy alapítvány, egyesület, vagy önkormányzat vállalhatja) A tehetségalap működési rendjét a tanács közgyűlése fogadja el. Az alap működésről a közgyűlést a működési rendben szabályozottak szerint, tájékoztatni kell.
5. Gazdasági társaságok, vállalkozók, önkormányzatok, civil szervezetek támogatásai: Tagszervezet, vagy partner alapítvány hozzájárulása a tanács programjaihoz, tehetségalaphoz. (Például: A Magyar Rendvédelmi Kar hozzájárul az Észak – magyarországi Rendészeti Tehetségsegítő Tanács hálózatában felismert és segített tehetséges fiatalok elismeréséhez)
6. Szolgáltatások biztosítása.
  - a. Helyiség díjmentes használatának biztosítása
  - b. Utazás versenyekre, programokra
  - c. Például: [A Gemenc Volán utóbusz biztosít a Szekszárd és Térsége Tehetségsegítő Tanács programjaihoz](https://tehetseg.hu/dij/genius-loci) (<https://tehetseg.hu/dij/genius-loci>)

[2016-vallalatok-es-vallalkozok-tehetssegekert-helyi-kategoria/gemenc-volanzrt/](https://www.gemenc-volanzrt.hu/2016-vallalatok-es-vallalkozok-tehetssegekert-helyi-kategoria/gemenc-volanzrt/)

- d. Rendezvényekhez kapcsolódó szolgáltatások, ital, pogácsa, stb.
  - e. A helyi, vagy térségi médiumok híryanagyokkal segítik a tanács tevékenységének népszerűsítését.
  - f. Kedvezményes nyomdai, informatikai szolgáltatás.
7. Egyéb adományok: A tehetséges fiatalok fejlesztését szolgáló eszközök átadása, használatba adása a partnerek részéről (Például: Informatikai eszközök, sporteszközök).

A TEHETSÉG PROGRAM ERŐFORRÁS TÉRKÉPE

4. ábra Kormos Dénes: A tehetségprogram erőforrás térképe

2.1.4. Gazdasági funkció

Egy település, vagy egy térség versenyképességét, pályázati aktivitását, ezzel együtt a forrásmegkötő képességét alapvetően meghatározza a rendelkezésre álló emberi erőforrások minősége.

A gazdaságban azok a termékek piacképesek, amelyek magas innovációs és hozzáadott értéket képviselnek. Alapvető érdekük a gazdaság szereplőinek, hogy a jól képzett szakembereket az adott térségben megtartsák. A tehetséges fiatalok számára részvételt kell biztosítani a település, vagy a térség társadalmi, gazdasági folyamataiban, lehetőséget kínálva a konkrét projektekből történő részvételre. Ilyen tartalmú tevékenységre szinte minden életkori szakaszhoz kapcsolódva lehetőség van.

A lehetőségek kihasználása érdekében a térségi, regionális szintű tanácsokba célszerű meghívni a térségi, járási, állami, önkormányzati szervezetek, a szakképzési centrumok, a kamarák, illetve a meghatározó munkáltatók képviselőit is. Különös figyelmet érdemel a különböző mesterségekben tehetséges fiatalok segítése. (Pl.: a kézműves mesterségek terén egy-egy nagy tekintélyű mester megnyerése a fiatalok mentorálására.)

A térségből különféle felsőoktatási intézményekben tanuló fiatalok szakmacsoportos feltérképezését követően, az adott felsőoktatási intézménnyel egyeztetve olyan diákköri szakdolgozati témákat, gyakornoki programokat lehet javasolni, amelyek valós, a térség számára fontos témákat érintenek. A felsőoktatási intézményekben működő tehetségsegítő tanácsoknak kitűnő lehetőség kínálkozik ennek a funkciónak a kiteljesítésére. A tehetséges fiatalok számára azzal, hogy bekapcsolódhatnak konkrét fejlesztési programok kidolgozásába és megvalósításába, olyan önmegvalósítási terep nyílik meg, ami nagymértékben erősíti az adott térséghez kötődésüket. A tehetséges fiatalok produktumainak helyi hasznosulása jelentős gazdasági értéket képvisel, hozzájárulva a tőkemegkötő képesség, és a versenyképesség növeléséhez. Egy település helyi településfejlesztési terve, egy térség fejlesztési koncepciója is számos olyan témakört tartalmaz, amelynek kimunkálásába bevonhatók a tehetséges fiatalok és különféle közösségeik. (Gyakorlati példa: [Keszthely és Hévíz Térségi Tehetségsegítő Tanács Tehetséges fiatalok bevonása a település és a térség fejlesztésébe \(https://tehetseg.hu/sites/default/files/hirek/tehetseges_fiatalok_bevonasa_a_telepules_koze_letebe.pdf\)](https://tehetseg.hu/sites/default/files/hirek/tehetseges_fiatalok_bevonasa_a_telepules_koze_letebe.pdf))

2.1.5. A társadalmi tőke erősítésének funkciója

A tehetségsegítő tanácsok legfontosabb feladatai közé tartozik a tehetségbarát társadalom kialakulásának elősegítése. A tehetségprogramok hosszabb távú, sikeres működése támogató társadalmi közeg nélkül nehezen elképzelhető. Az intézményekben, különböző civil szervezetekben dolgozó elkötelezett szakemberek kezdeményezései akkor válhatnak valóra, ha megvan körülöttük a helyi közélet aktorainak és a helyi társadalom képviselőinek támogatása.

A tehetségprogramok egyben társadalomépítő, társadalmi kohéziót erősítő programok is. A helyi közösséget érintő program összekapcsolja az embereket és a különféle szervezeteket. Ezáltal új kapcsolódási pontok keletkeznek a korábban egymástól távollévő, vagy egymás mellett létező személyek és közösségek között.

Fontos megjegyezni, hogy valamennyi funkcióhoz kapcsolható a tehetséges fiatalok önszerveződési formáinak képviselete a tanácsban.

2.2. A TANÁCS TEVÉKENYSÉGÉNEK BEMUTATÁSA, MARKETING

A tanács szakmai tevékenységének széles körben történő megismertetése hozzájárul ahhoz, hogy minél inkább részesévé váljon a helyi, térségi szakmai- és közéletnek is. Az ismertség bővülése növelheti a helyi közösségben a tanács iránti bizalom kialakulását, ami a támogatói kör bővülése szempontjából is fontos tényező.

A tanácsok tevékenységének bemutatására irányuló lehetőségeket mutatja be az alábbi ábra.

A TANÁCS TEVÉKENYSÉGÉNEK BEMUTATÁSA, MARKETING

5. ábra Kormos Dénes: Tehetségsegítő tanácsok működésének jellemzői

A tanács, tagjai partnerei közé célszerű megnyerni a média képviselőit is.

Az alábbi oldalak a már működő tanácsoknál kialakult jó gyakorlatok megismerését segítik:

[Hírek - Tehetségsegítő Tanácsok](https://tehetseg.hu/hirek-tehetsegsegito-tanacsok) (<https://tehetseg.hu/hirek-tehetsegsegito-tanacsok>)

[Tehetségsegítő Tanácsok - kereső](https://tehetseg.hu/hirek-tehetsegsegito-tanacsok) (<https://tehetseg.hu/hirek-tehetsegsegito-tanacsok>)

2.3. A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCSOK SZERVEZŐDÉSI SZINTJEI

A tehetségsegítő tanácsok szervezeti szintjeinek meghatározása előtt célszerű áttekinteni a térségi, földrajzi kapcsolatokat, a köznevelési feladatellátási, tehetséggondozási, kulturális hagyományait. Első körben olyan szerveződési szintet javasolunk választani, amelyben megvannak a megfelelő partnerek a tanács megalakításához és a rendelkezésre álló erőforrások kellő alapot adhatnak a működés indításához. Természetesen előfordulhat olyan helyzet, amikor az adott helyen vagy térségben még nem alakultak tehetségpontok, vagy gyakran egymástól elszigetelten működnek különböző intézményi és civil műhelyek. Ebben az esetben a létrejött tehetségsegítő tanács a helyi szakmai, társadalmi erőket összefogva, kezdeményezője és segítője lehet a helyi, térségi együttműködés erősítésének, az új tehetséggondozó, tehetségsegítő szervezeti keretek kiépülésének. Abban az esetben, ha szervezetileg és szakmailag gazdag, sokszínű tehetségsegítés folyik a településen vagy a térségben, akkor a koordinációban, a működőképesség fenntarthatóságához szükséges erőforrások bővítésében, tehetségszűrő társadalom kialakításában lehet fontos feladata a tehetségsegítő tanácsnak.

2.3.1. Területi elven szerveződő tanácsok

2.3.1.1. Helyi szint

Helyi szintű tehetségsegítő tanácsról beszélünk abban az esetben ha:

- Egy településen, fővárosi kerületben folyó tehetségsegítő munka segítésére jön létre a szakmai-, társadalmi összefogás.
- Egy intézményben, egy helyi tehetségpontban folyó tehetséggondozás, tehetségsegítés támogatása érdekében hozzák létre a tanácsot.

2.3.1.2. Térségi szint

Térségi hatáskörű tehetségsegítő tanács működik abban az esetben, ha:

- A tanács létrehozásában kettő vagy több település működik együtt. Különösen hasznos kezdeményezés lehet olyan települések körében, ahol a köznevelési, vagy közművelődési feladatok ellátása körzetesítetten, vagy együttműködési megállapodások keretében történik.
- Egy-egy járás, tankerület, szakképzési centrum területén működő tehetségsegítő partnerek hozzák létre a tanácsot.

Idővel térségi szintű tehetségsegítő tanácscsá szerveződhetnek azok az intézményi szintű helyi tanácsok, amelyek kibővítve belső hálózatukat, az intézmény tágabb környezetéből is bekapcsolnak partnereket a munkájukba. Ugyanígy válhatnak térségi hatáskörűvé az egyes településeken szerveződő tanácsok is.

2.3.1.3. Regionális szint

A regionális szerveződési szintnél két formát lehet elkülöníteni, a megyei, és a több megyét összefogó régió szintjét. Mindkét szerveződési forma esetén célszerű felsőoktatási intézményt is bevonni a feladatellátásba. Ez többek között azért is fontos, mert így biztosítható a tehetségsegítés egységes, az óvodától az egyetemekig tartó folyamatos követési, fejlesztési rendszerének a kialakítása. Másrészt biztosítható az a szakmai, tudományos háttér, ami a programok szakmai támogatásához, a tehetségsegítő hálózat fejlesztéséhez és a folyamatok elemzését segítő háttérkutatásokhoz elengedhetetlenül szükséges. A felsőoktatási intézmények, mint tudásközpontok, az adott régió fejlesztésének is meghatározó tényezői, ebben a funkciójukban is kapcsolódhatnak a tanácshoz.

A kétféle területi illetékességű regionális tehetségsegítő tanács alapvető szervezeti felépítésében lényeges különbség nincs. Természetesen a funkcionális partneri kör, a területi lefedettség különbségei, a speciális célok és feladatok tekintetében lehetnek eltérések.

2.3.1.4. Országos szint

Az Országos Tehetségsegítő Tanács feladatait a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács látja el. Ezen kívül szerveződhetnek országos szinten tematikus tanácsok, amelyek egy-egy speciális tehetségterületen, korosztályban, élethelyzetben élők körében látják el feladatukat.

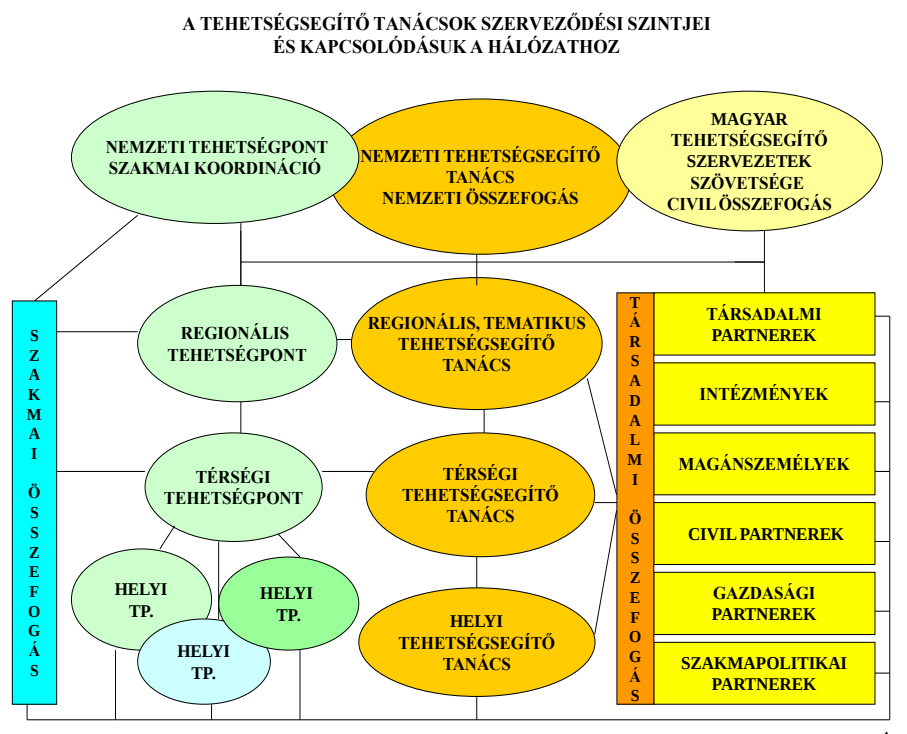
2.3.2. Szakterület szerint szerveződő tanácsok

2.3.2.1. Tematikus tehetségsegítő tanács

Tematikus tanácsok lehetnek abban az esetben, ha:

- Valamilyen tehetségterület, vagy egy-egy szakterületen folyó tehetséggondozás összefogására. (Pl.: matematikai, művészeti, természettudományi, mesterségbeli,
- Különböző korosztályokban vagy élethelyzetekben folyó tehetséggondozás összefogására, támogatására szerveződnek. (Pl.: óvodáskor, kisiskoláskor; általános iskola, középiskola, kollégium, szakképzés, felsőoktatás, állami gondoskodásban élők stb.)

A szakterület szerint szerveződő tehetségsegítő tanácsokat célszerű regionális, megyei, vagy országos szinten létrehozni. Az eredményes működés szempontjából fontos, hogy a szakterület szerint szerveződő tanácsok a tehetségpontokkal, egymással és a területi alapon szerveződő tanácsokkal együttműködési formákat alakítsanak ki, mert ebben az esetben is szükség van a minél szélesebb körű szakmai és társadalmi támogatásra.

6. ábra Kormos Dénes: Tehetségsegítő tanácsok szerveződési szintjei

3. A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCSOK MEGSZERVEZÉSE

3.1. A MEGALAKULÁS KEZDEMÉNYEZÉSE

A tehetségsegítő tanácsok létrehozására több irányból indulhat kezdeményezés.

1. A tehetségprogramokban, tehetségpontokban, tehetséggondozó műhelyekben dolgozó szakemberek.
2. Az önkormányzatok, az önkormányzatok különböző szintű társulásai.
3. Tankerületek, szakképzési centrumok.
4. Egyházak.
5. Felsőoktatási intézmények.
6. Szakmai szolgáltató intézmények.
7. Civil szervezetek és ezek különböző szintű együttműködési formái.
8. Tehetséges fiatalok önszerveződési formáinak képviselői.

Természetesen erőteljesebben fogalmazódik meg a tehetségsegítő tanács létrehozásának igénye, ha több kezdeményező együttesen lép fel ennek érdekében. A működőképesség szempontjából is előnyös, ha minél szélesebb körű előzetes egyeztetés előzi meg megalakulását.

3.2. ELŐKÉSZÍTÉS

A kezdeményező, vagy kezdeményezők kinyilvánítják elkötelezettségüket a tehetségsegítés és a tehetségbarát társadalom építése érdekében. Áttekintik a tervezett illetékességi területükön a tehetségsegítés hagyományait, jelenleg működő programjait. Elvégzik a tehetségsegítés-tehetséggondozás rendszerébe bevonható partnerek azonosítását.

Partnereknek tekinthetők mindazok a szakemberek, szakmai szervezetek, természetes személyek, közösségek, jogi személyiséggel rendelkező és nem rendelkező civil és egyéb szervezetek, gazdasági társaságok, akik szakmailag, erkölcsileg és anyagilag, közvetlenül, vagy közvetetten támogatják a tehetségsegítés különböző formáit.

A partnerek három fő csoportra oszthatók:

a) Szakmai partnerek

Szakmai partnereknek tekintjük azokat, akik részt vesznek a tehetséggondozás, tehetségsegítés szakmai alapfeladataiban, illetve bekapcsolódásuk hozzájárul a tevékenységrendszer gazdagításához. Különösen fontos szerepük lehet a tehetségazonosításban, beválogatásban, a fejlesztésben, a tanácsadásban, a képzésben, a tehetségek produktumainak hasznosulásában, az életpályájuk támogatásában, a tehetségesek közösségeinek segítésében, és a hálózatfejlesztésben.

Szakmai partnerek lehetnek:

- Tehetségpontok, tehetséggondozó műhelyek.
- Minősített tehetséggondozó műhelyek.
- Nevelési-, köznevelési-, szakképző intézmények, felsőoktatási intézmények.
- Nem önkormányzati fenntartású intézmények.
- Tankerületek.
- Szakképzési centrumok.
- Egyházak.
- Térségi szakmai szolgáltató központok.
- Pedagógiai szakszolgálatok.
- Szakmai civil szervezetek.
- Mentorok, tutorok.
- Közművelődési intézmények, közgyűjtemények.
- Határon túli magyar tehetségsegítő szervezetek, más külföldi partnerek.

b) Társadalmi partnerek

Társadalmi partnereknek tekintjük azokat, akik:

- Illetékes döntéshozóként szakmapolitikai-politikai megrendelést, támogatást adnak a programok elindításához. (Pl.: állami szervek, önkormányzati testületek, szakbizottságok, meghatározó politikai erők.)
- Helyi társadalmi szereplőként megfogalmazzák igényüket a programok elindítására, illetve támogatóként állnak a már működő kezdeményezések mellé. (Pl.: egyházak, szülői szervezetek, civil szervezetek, közvéleményt formáló erővel bíró magánszemélyek.)

c) Gazdasági partnerek

Gazdasági partnerek bekapcsolása hozzájárulhat az erőforrások bővítéséhez. A tehetséges fiatalok produktumainak hasznosulása közvetlen és közvetett formában is gazdasági előnyöket jelenthet a gazdaság szereplői számára.

Gazdasági partnerek lehetnek:

- Kamarák.
- Gazdasági társaságok és azok különböző szintű szervezetei.
- Egyéni-, és társas vállalkozások.

A programhoz való kapcsolódás formáit és tartalmát tekintve a partnerek lehetnek

a) Funkcionális partnerek

Akik ismerik a tanács illetékességi területén a tehetségsegítő kezdeményezéseket, konkrét szakmai, vagy társadalmi tevékenységgel, támogatási formával jelenleg is kapcsolódnak már működő, vagy kialakítás alatt lévő programokhoz.

b) Potenciális partnerek

Akik beazonosítása megtörtént, tájékoztatást követően, előzetesen nyilatkoztak részvételi, vagy támogatási szándékukról, de konkrét tevékenységet még nem végeznek.

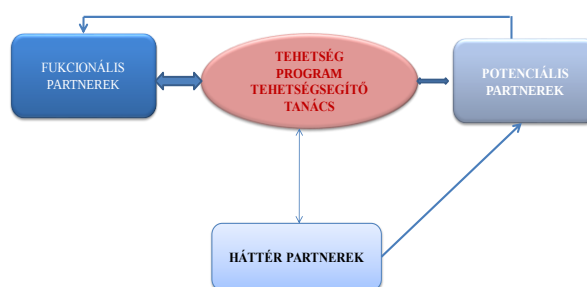
c) Háttér partnerek

Olyan lehetséges szakmai, gazdasági, vagy társadalmi partnerek, akik azonosítása megtörtént, de kapcsolatfelvételre még nem került sor, nem rendelkeznek információkkal a programról, de részvételük tovább erősíthetné a program szakmai lehetőségeit, erőforrásait, valamint a társadalmi beágyazottságát.

A partneri hálózat építése folyamatos feladat, ami egyrészt a már funkcionális partnerek motiváltságának, aktivitásának fenntartására, másrészt a potenciális partnerek funkcionális pozícióba kerülésének segítésére, és a háttérpartnerek fokozatos megnyerésére irányul.

Fontos, hogy a partnerek ne csak formálisnak érezzék a részvételüket, hanem valódi részesei lehessenek a folyamatoknak.

A TEHETSÉGPROGRAM ÉS A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCS PARTNEREI

7. ábra Kormos Dénes: A tehetségsegítő tanácsok partnereinek csoportosítása

A tehetségsegítő tanácsok lehetséges tagjai

A tehetségsegítő tanácsok tagjaira vonatkozóan szigorú előírások nincsenek, csak ajánlásokat teszünk.

Értelemszerűen a tanácsok tagjai a megalakulást kezdeményezők, az alapító szervezetek képviselői.

Célszerű a működési rendet úgy kialakítani, hogy az együttműködés bővülésével később további tagokat is be tudjanak fogadni. Ahol a tehetségsegítő tanács létszáma emiatt túl nagyra nőne, a tehetségsegítő tanács megválasztott elnöksége látja el az operatív feladatokat. Az elnökség a tanács két plenáris ülése között - a közösen elfogadott irányelvek, határozatok alapján végzi a munkát. Az elnökség közgyűlésen beszámol az elvégzett tevékenységéről.

A tehetségsegítő tanács munkájába célszerű bevonni az érintett önkormányzatok, állami szervek, intézményfenntartók és egyházak képviselőit. Hasznos, ha a tanácsban képviselőt kapnak a működési területhez köthető gazdasági szervezetek (cégek, kamarák, munkáltatók, stb.), valamint a működési terület egy-egy kiemelkedő, közismert, emblemikus szakmai személyisége is. Lehetnek olyan szervezetek, vagy magánszemélyek is, akik nem tagként, hanem partnerként segítik a tanács munkáját, az egyes programok megvalósítását.

3.3. A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCS MEGALAKULÁSÁNAK LÉPÉSEI

1. Módszertani segédlet áttanulmányozása: Kormos Dénes: Módszertani segédlet a tehetségsegítő tanácsok megalakításához és működtetéséhez (<https://tehetseg.hu/karpat-medencei-tehetsegsegito-tanacsok-kollegiuma>)
2. A tehetségsegítő tanács tervezett hatókörébe tartozó tehetségpontok és lehetséges támogató szervezetek, magánszemélyek feltérképezése.
3. A leendő tehetségsegítő tanács tervezett partnereinek azonosítása, megkeresése.
4. A megalakuló tehetségsegítő tanács tervezett tagjai, azonosított partnerei számára szakmai tanácskozás/találkozó szervezése:
  - tájékoztató tartása a tehetségsegítő tanács megalakításának fontosságáról, feladatairól, a tehetséggondozás rendszerében betöltött szerepéről,

- a résztvevők szándéknyilatkozatának megfogalmazása és aláírása a tehetségsegítő tanácsban tagként, vagy partnerként való közreműködésről.
5. Az alakuló ülés előkészítése
- A tehetségsegítő tanács céljainak, tevékenységi körének, feladatainak konkrét meghatározása.
  - A tehetségsegítő tanács összetételének, működési rendjének kidolgozása, éves munkaterv előkészítése:
    - tagság összetétele: közvetlen résztvevők, delegálás útján résztvevők (delegálási rend meghatározása),
    - vezetőkre, titkárra (igény/szükséglet esetén munkacsoport vezető(k)re) vonatkozó személyi javaslatok előkészítése, egyeztetése.
6. A tehetségsegítő tanácsba delegáltak szakmai tanácskozása, alakuló ülés:
- a tehetségsegítő tanács megalakulásának kimondása,
  - a tehetségsegítő tanács ügyrendjének/működési rendjének elfogadása,
  - a tehetségsegítő tanács elnökének, elnökhelyettesének, titkárának megválasztása, amennyiben munkacsoportok is alakulnak a munkacsoportok vezetőinek megválasztása,
  - a tehetségsegítő tanács éves munka- vagy ütemtervének elfogadása.
7. Az alakuló ülés megfelelő előkészítés esetén a 3.3.4. pontban bemutatott szakmai tanácskozással/találkozóval egybeszervezve is megtartható. Ebben az esetben erre az alkalomra el kell készíteni a 3.4. pontban felsorolt dokumentumokat is.
8. A megalakult tehetségsegítő tanács online regisztrációja a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségéhez, a <http://online.tehetseg.hu/> felületen található adatlap kitöltésével.
9. Kapcsolatfelvétel a már megalakult tehetségsegítő tanácsokkal.

3.4. A MEGALAKULÁS DOKUMENTUMAI

Az alakuló ülést a megalakulását kezdeményező, vagy kezdeményezők készítik elő.

A tehetségsegítő tanács alakuló ülésére az alábbi dokumentumokat célszerű betérjeszteni:

A tehetségsegítő tanács:

- célkitűzései,
- tervezett szervezeti felépítése,
- a tehetségsegítő tanács tagjai és azok képviselői,
- partneri hálózat bemutatása,
- éves munkaterv,
- a tehetségsegítő tanács ügyrendje/működési rendje
- a tehetségsegítő tvezetőségére tett konkrét személyi javaslatok:
  - elnök,
  - elnökhelyettes,
  - titkár,
  - munkacsoportok vezetői (amennyiben a működés szempontjából a tanács indokoltnak tartja)
- az alakuló ülés hitelesített jegyzőkönyve

3.5. A MEGALAKULT TANÁCS JOGÁLLÁSA

A már megalakult tanácsok többsége nem jogi személyiségű szervezet, ami egyfajta rugalmas működést tesz lehetővé. Pályázatban való részvétel esetén szükség van jogi személyiségű kötelezettségvállaló bevonására. A leggyakoribb megoldás az, hogy ezt a

feladatot a tanács egyik jogi személyiségű szervezete vállalja. Ebben az esetben indokolt a tanács ügyrendjében/működési rendjében rögzíteni a kötelezettségvállaló szervezet adatait. Az együttműködés feltételeit külön megállapodásban javasoljuk rögzíteni.

Vannak olyan tanácsok, amelyek jogi személyiségű szervezatként alakulnak meg, vagy később válnak azzá, pl. egyesületet, alapítványt hoznak létre.

4. AZ EREDMÉNYES MŰKÖDÉS MUTATÓI

A tehetségsegítő tanácsok eredményességi mutatói nagymértékben függenek azoktól a körülményektől, helyi és térségi adottságoktól, amelyek az illetékességi területüket jellemzik. Nyilvánvalóan az eredményességi mutatóik is a saját maguk elé kitűzött célok és azok megvalósítása alapján képezhetők.

Mindenképpen fontosnak tartunk néhány olyan mutatót kiemelni, amelyekre a tehetségsegítő tanácsoknak a tehetségsegítő hálózatban elfoglalt szerepe alapján tekintettel kell lennie:

- Rendelkeznek-e a partnerekkel közösen kidolgozott tehetségsegítést, a tehetségesek produktumait hasznosító helyi, vagy térségi programmal?
- Hány másik tanáccsal, tehetségponttal, tehetséggondozó műhellyel állnak kapcsolatban?
- Milyen a partneri hálózatuk összetétele? Milyen arányt képviselnek a funkcionális partnerek?
- Milyen programokkal segíti szakmai hálózatának folyamatos megerősítését, fejlesztését?
- Milyen közvetlen és közvetett támogatási formákat működtetnek?
- Hány tehetséges fiatal tudtak bevonni konkrét helyi-, vagy térségi programokba?
- Működik-e a tehetséges fiatalok valamilyen közössége, ami a tanácsban is képviselettel rendelkezik?
- Részt vesz-e a tanács Tehetségnap szervezésében?
- Céljaikról, tevékenységükről tájékoztatják –e partnereiket, környezetüket (saját honlap, hírlevél)
- Milyen a tanács forrásbevonó-képessége, pályázati aktivitása?
- Van-e saját kezelésű tehetségalapjuk?
- Mérhetően bővül-e a támogatók köre?
- Működtetnek-e a tehetséges fiatalok felelősségvállalását elősegítő programokat?

A működési mutatók tartalma és minősége idővel fokozatosan változik, gazdagodik.

Az elmúlt években számos jó gyakorlat, működési tapasztalat alakult ki, amit érdemes figyelembe venni:

- Nagy taglétszámú, több korosztályt, tehetségterületet érintő tevékenységet folytató tanácsok tagozatokat, munkacsoportokat alakíthatnak ki. [A tagozatok működésének jó gyakorlata.](http://www.tehetsegdoboz.hu/sites/default/files/hirek/sardi_peter_a_tehetsegsegito_tanacs_szerepe_somogy_megyeben.pdf) (http://www.tehetsegdoboz.hu/sites/default/files/hirek/sardi_peter_a_tehetsegsegito_tanacs_szerepe_somogy_megyeben.pdf) A már megalakult tanácsok adatainak elérhetőségei: <https://tehetseg.hu/tehetsegsegito-tanacsok>

4.1. MIÉRT HASZNOS A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCSOK MEGALKOTÁSA?

A tehetségsegítés valódi nemzeti ügyé válásának folyamatában, a hálózati munkában az újabb lehetőségek, erőforrások feltárásában a tehetségsegítő tanácsoknak fontos szerepük van. A megalakítást azért tarjuk fontosnak, mert:

- A tehetségsegítésben dolgozó szakemberek nem maradnak magukra, kiszámíthatóbb és egyre bővülő támogatói körben dolgozhatnak. Kapcsolódhatnak a Nemzeti Tehetség Programhoz és a Matehetsz Tehetséghálózathoz.
- Egy-egy térségben áttekinthetőbbé válnak a tehetségsegítés különböző tartalmi és szervezeti keretei.
- Könnyebben megszervezhető a tehetségesek megfelelő programokba irányítása, mentorálása.
- Jobban megszervezhető a tehetségesek követése, kisebb az elkallódás veszélye. (Pl.: esetleges iskolaváltás esetén, vagy lakóhelyváltás következtében.)
- A tehetségesek hamarabb kerülnek kapcsolatba a gazdaság szereplőivel, nagyobb esély kínálkozik a képességük hasznosítására.
- Az adott térségben hozzájárulhat a tehetséges fiatalok közösségeinek szerveződéséhez, bekapcsolódásához a társadalmi és gazdasági folyamatokba.
- Feltárnak az együttműködésben, a tudásmegosztásban rejlő lehetőségek, erőforrások.
- Új lehetőségek nyílnak meg a helyi társadalom szereplőinek együttműködésében, a tehetségbarát társadalom kialakításában.
- Megnyílnak a lehetőségek a Nemzeti Tehetség Alap pályázati forrásainak elérésére.

Természetesen a működés során az egyedi sajátosságokból adódóan további lehetőségek is megjelenhetnek.

5. A TEHETSÉGSEGÍTŐ TANÁCSOK KÖZÖSSÉGE, KÉPVISELETE

2012 novemberében alakult meg a Tehetségsegítő Tanácsok Országos Kollégiuma. A Kollégium megalakítását az országban és a határon túl működő Tehetségsegítő Tanácsok kezdeményezték. A Tehetségsegítő Tanácsok Kollégiumának Közgyűlése 2014. október 11-én megtartott ülésén döntött a névváltoztatásról. Az új elnevezés: Kárpát-medencei Tehetségsegítő Tanácsok Kollégiuma. A névváltoztatás indoka a határon túl szerveződött tanácsokkal kialakult, sokrétű együttműködés megjelenítése az elnevezésben is. A Kollégium céljai között szerepel a tehetségsegítő tanácsok működésének, együttműködésének segítése, a tanácsok képviselete, érdekképviselete. A Nemzeti Tehetség Program megvalósulásának elősegítésén keresztül a tehetségbarát társadalom kialakításának támogatása.

A megalakult tehetségsegítő tanácsok maguk döntenek arról, hogy a kollégium tagjai kívánnak-e lenni. Javasoljuk, hogy egymás tevékenységének jobb megismerése, a tapasztalatok átadása, a jó gyakorlatok megosztása, a tanácsok közötti együttműködés erősítése, a hatékonyabb érdekképviselet érdekében a megalakuló tanácsok jelentkezzenek a kollégiumba. A jelentkezési lap az alábbi linken megtalálható: [Kárpát-medencei Tehetségsegítő Tanácsok Kollégiuma \(https://tehetseg.hu/karpat-medencei-tehetsegsegito-tanacsok-kollegiuma\)](https://tehetseg.hu/karpat-medencei-tehetsegsegito-tanacsok-kollegiuma)

A tehetségsegítő tanács megalakulásához közvetlen mentorálási segítség kérhető az alábbi e-mail elérhetőségeken:

Kormos Dénes, kormosnet@gmail.com, telefon: +36 20 770 6584.

6. MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

A tehetségsegítő tanács megalakulásához, működéséhez kapcsolódó dokumentumok:

- 126/2008.(XII.4) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről
- Kormos Dénes: Módszertani segédlet a tehetségsegítő tanácsok megalakításához és működtetéséhez (www.tehetseg.hu)
- Dr. Balogh László, Dr. Mező Ferenc, Kormos Dénes: [Fogalomtár a tehetségpontok számára](#)

Szándéknyilatkozat

Alulírott.....
 tehetségpont/civil ..... szervezet/önkormányzat/egyház/intézmény/tehetséggondozó
 műhely/egyéni ..... vállalkozás/társas ..... vállalkozás/gazdasági ..... szervezet/felsőoktatási
 intézmény/közművelődési ..... intézmény/közgyűjteményi ..... intézmény, magánszemély, (a
 megfelelő aláhúzendő) .....(a felsorolásban
 nem szereplő szervezet) képviselője a megalakuló

.....

tehetségsegítő tanács

munkájában részt kívánunk venni.

A tehetségsegítő tanács munkájában részt venni akaró szervezet, magánszemély eddigi tehetséggondozó tevékenységének bemutatása, vagy annak bemutatása, hogy milyen előzetes elképzelések alapján kíván csatlakozni a tehetségsegítő tanácshoz.

Az intézmény/szervezet elérhetősége:

neve: .....
 postai címe: .....
 telefon: .....
 email: .....
 A szervezet hivatalos képviselőjének neve: .....
 beosztása: .....

Az intézmény/szervezet részéről a tehetségsegítő tanácsba delegált személy:

neve: .....
 elérhetőségei:
 postai címe: .....
 telefon: .....
 email: .....

Magánszemély:

neve: .....
 elérhetőségei:
 postai címe: .....
 telefon: .....
 email: .....

Dátum: .....

.....

aláírás

**A tehetségsegítő tanács ügyrendjének/működési rendjének javasolt tartalmi
elemei**

**A Tehetségsegítő Tanács
ügyrendje/működési rendje**

1. Általános rendelkezések

A tehetségsegítő tanács neve:

A tehetségsegítő tanács címe:

Az ügyrend/működési rend célja

2. A tehetségsegítő tanács jogállása

3. A tehetségsegítő tanács célja, feladat- és hatásköre

4. A tehetségsegítő tanács összetétele

5. A tehetségsegítő tanács tagjainak jogai és kötelességei

- tagok
- elnök
- elnökhelyettes
- titkár
- munkacsoportok, tagozatok vezetői (amennyiben alakul ilyen szervezeti forma)

Nagy taglétszámú tehetségsegítő tanács esetében elnökség is választható. Az elnökség a valamennyi tag részvételével zajló közgyűlés határozatainak megfelelően végzi a munkát és az ügyrendben/működési rendben meghatározottak szerint beszámolási kötelezettséggel tartozik.

6. Összeférhetetlenség

7. A tehetségsegítő tanács működési rendje

8. Záró rendelkezések

**A tehetségsegítő tanács ügyrendjét/működési rendjét megvitatta és elfogadta a
..... év. ....hó.....napján megtartott alakuló ülésen.**

A tehetségsegítő tanács megválasztott:

.....
titkára

.....
elnök